

**Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

СИЛАБУС

**з дисципліни «Економіка автотранспортного сектору»
соціально-гуманітарного спрямування,
ступінь вищої освіти - «бакалавр»**

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 14 годин лекції, 16 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, диф.залік.

Викладач курсу – Антощенкова Віталіна Володимирівна к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та маркетингу (<http://new.khntusg.com.ua/staff/antoshhenkova-vitalina-volodimirivna>).

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Основи економічної теорії», «Основи економіки», «Психологія продажів», «Вступ до фаху».

Постреквізити. Знання, навички, одержані в результаті вивчення дисципліни є необхідними для обґрунтування інноваційних рішень, проєктів, підготовки кваліфікаційних робіт.

Інформація про курс. Навчальна дисципліна «Економіка автотранспортного сектору» є складовою частиною нормативно-методичного забезпечення навчального процесу навчально-наукового інституту Бізнесу і менеджменту.

Структура дисципліни «Економіка автотранспортного сектору» передбачає надання студентам навчальної інформації у вигляді лекцій, практичних робіт і виконання самостійної роботи. Викладання дисципліни ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів).

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги). Економічні знання майбутніх фахівців повинні сприяти успішній роботі підприємств в системі ринкових відносин, найкращому використанню основного капіталу, оборотного капіталу, трудового капіталу, допоможуть реалізувати резерви зростання продуктивності праці, знаходити шляхи зниження собівартості перевезень і збільшення прибутку, успішно вирішувати виробничі завдання по найбільш повному задоволенню потреб господарюючих суб'єктів і населення в автомобільних вантажних і пасажирських перевезеннях, наданні транспортно-експедиційних та інших послуг, підвищенню ефективності роботи галузі та конкурентоспроможності автотранспортного підприємства.

У сучасних умовах переходу України до засад ринкової економіки в умовах інтенсифікації інтеграційних процесів у механізмі функціонування підприємств відбуваються суттєві зміни, що викликані економічними реформами, які впроваджуються в нашій державі. Діяльність суб'єктів господарювання, яка пов'язана із задоволенням потреб кожної людини, підлягає впливу багатьох факторів і охоплює широкий спектр питань організаційно-технологічних, економічних та фінансових, які потребують повсякденного вирішення. Стабільність діяльності підприємств автомобільного транспорту, досягнення конкурентних переваг, зміцнення позиції підприємства на ринку транспортних послуг – все це досягається впровадженням раціональної і виважено розробленої економічної політики суб'єктів господарювання.

В умовах ринкової економіки виживають лише ті підприємства автомобільного транспорту, які найбільш правильно і компетентно визначають вимоги ринку, організовують надання конкурентоспроможних транспортних послуг, що користуються попитом, уміло здійснюють мотивацію висококваліфікованої праці персоналу тощо. Усе це потребує фундаментальних і глибоких економічних знань, а отже, і відповідної підготовки фахівців

Предметом курсу «Економіка автотранспортного сектору» є теоретичні, методичні та практичні аспекти ефективного використання всіх елементів виробничого процесу на рівні підприємств автотранспортного сектору.

Навчальна дисципліна «Економіка автотранспортного сектору» сприяє формуванню у слухачів базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних прийомів функціонування транспортних підприємств та умінь науково обґрунтовувати пропозиції щодо покращення результативності та ефективності його господарювання.

Загальні компетентності

- Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: класифікації активів транспортного підприємства; показники використання основних та оборотних фондів транспортного підприємства; види та структуру витрат транспортного підприємства; види та структуру доходів транспортного підприємства; види та структуру прибутків транспортного підприємства; показники економічної ефективності функціонування транспортного підприємства; фактори що впливають на фінансову стійкість роботи транспортного підприємства в умовах ринку;

вміти: використовуючи інформаційні та нормативно-правові джерела, класифікувати й аналізувати використання основних фондів транспортного підприємства; класифікувати й аналізувати використання оборотних фондів транспортного підприємства; класифікувати й аналізувати доходи транспортного підприємства; класифікувати й аналізувати витрати транспортного підприємства; класифікувати й аналізувати прибуток транспортного підприємства; проводити облікові операції діяльності транспортного підприємства, визначати її результати та складати звітну документацію; мати уявлення про фінансово-господарську діяльність транспортного підприємства.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів системних знань і розуміння концептуальних основ функціонування транспортного підприємства в Україні, набуття навичок аналізу економічного стану підприємства на базі звітної документації.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

- вивчення форм і методів організації транспортних систем, що забезпечують економічну ефективність функціонування автотранспортного підприємства;
- дослідження і поширення методів, що сприяють розвитку економіки автотранспорту, інтеграції України в світову транспортну систему і економіку;
- використання економічних і технологічних методів організації виробництва автотранспортних послуг, що поліпшують споживання населення і знижують транспортні витрати в ціні готової продукції;
- вибір і реалізація методів економії матеріальних, фінансових і трудових ресурсів при економічно ефективній доставці вантажів і пасажирів;
- отримання навичок аналізу і оцінки результатів діяльності автотранспортного підприємства та вироблення напрямків вдосконалення процесів за допомогою економічних інструментів;
- визначення і використання найбільш ефективних методів впливу на структуру інвестицій в автомобільну галузь для формування її сучасної матеріально-технічної бази.

Під час вивчення дисципліни «Економіка аграрного виробництва» використовують комплекс різних методів навчання, а саме:

Інформаційно-презентативні:

- 1) усні: лекція, міні-лекція, розповідь, пояснення;
- 2) письмові: конспект, тези, цитати, графіки, схеми, реферат;
- 3) наочно-усні: демонстрація, слайди, відео.

Алгоритмічно-дійові:

- 1) діалогічні: бесіда, дискусія, консультація, тестування, семінари, питання-відповіді;
- 2) предметно-групові: питання, задачі;
- 3) групові: робота в малих групах, мозковий штурм, рольові ігри, конференції, круглі

столи.

Самостійно-пошукові:

3) індивідуальна робота: складання й розв'язування тематичних кросвордів; міні-дослідження;

2) самостійна робота: питання, задачі, тестування.

Лекційні заняття із цієї дисципліни носять в основному проблемний характер, на них розглядають теми або окремі питання курсу, які є досить складними за змістом, неповно та несистемно висвітлені в літературі, передусім навчальній. Економіка аграрного виробництва – це складна, інтегральна навчальна дисципліна, яка постійно розвивається. Постійно оновлюється навчальна література, з'являються нові наукові публікації та нормативно-правові акти, що знаходять своє відображення й у лекційному матеріалі, який пропонують до розгляду студентам.

Практичні заняття проводять із застосуванням переважно комплексу методів активного навчання, домінуючим серед яких є кейс-метод, що зумовлено специфікою предмету. Головне завдання під час опанування курсу – навчитися застосовувати теоретичні знання на практиці. Результати індивідуальної роботи презентують на практичному занятті.

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Невиконання будь-якого основного завдання по курсу є підставою для підсумкової оцінки «F», навіть якщо загальна сума балів (без оцінки за пропущене завдання) виявляється в діапазоні більш високої оцінки.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Методи оцінювання

1. Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом опитування студентів.
2. Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, вирішення задач, написання рефератів.
3. Метод самоконтролю. Передбачає формування у студентів уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених недоліків.

Підсумкова оцінка

Академічна успішність визначається оцінкою за 100-бальною шкалою і розглядається як підсумок балів, отриманих студентом на опорних контрольних зрізах знань навчального матеріалу відповідно до складу змістових модулів. Терміни проведення опорних контрольних зрізів встановлюються робочою програмою курсу дисципліни і затверджуються графіком виконання навчального процесу.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за заліковий модуль, надається структурою залікового кредиту, а реальна кількість отриманих балів реєструється викладачем у

відомості поточного контролю навчальної роботи студента і в додатках до індивідуального плану відповідно до певного розділу дисципліни.

Попередній календар курсу

Тиждень	Тема	Підготовка
Змістовий модуль 1. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПІДПРИЄМСТВО - ОСНОВНА ЛАНКА РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ		
Тема 1. ВСТУП ДО ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ		
1-2	ВСТУП ДО ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ	лекція
	Економічні особливості транспорту як галузі матеріального виробництва	практична робота
	Основні техніко-експлуатаційні показники роботи автомобільного транспорту і їх вплив на результати роботи підприємств автомобільного транспорту	самостійно
Тема 2. ТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО ЯК ГОСПОДАРСЬКИЙ СУБ'ЄКТ. ПІДПРИЄМСТВО АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ		
3-4	Транспортне підприємство як господарський суб'єкт. Підприємство автомобільного транспорту як суб'єкт господарювання	лекція
	Визначення спеціалізації та виробничого напрямку підприємства. Визначення розміру підприємства та типу його відтворення; розрахунок показників рівня та ефективності інтенсифікації виробництва. Виробнича програма підприємств автомобільного транспорту	практична робота
	Банкрутство та ліквідація підприємства	самостійно
Тема 3. ПЕРСОНАЛ І ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ		
5-6	ПЕРСОНАЛ І ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ	лекція
	Визначення показників кількісної та структурної характеристики трудових ресурсів підприємства та ефективності їх використання; визначення та аналіз рівня оплати праці. Співвідношення темпів росту продуктивності праці та її оплати.	практична робота
	Фактори зростання продуктивності праці та шляхи її підвищення в галузі. Оплата та мотивація праці персоналу на підприємствах автомобільного транспорту.	самостійно
Тема 4. НЕОБОРОТНІ ТА ОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ		
7-8	НЕОБОРОТНІ ТА ОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ	лекція
	Здійснення вартісної оцінки основних фондів для визначення розміру, динаміки, структури, зносу, розміру амортизаційних відрахувань; розрахунок показників руху, стану, забезпеченості та ефективності використання основних фондів підприємства. Визначення показників розміру, структури, оборотності та ефективності використання оборотних активів.	практична робота
	Науково-технічний прогрес та інноваційні процеси (Стартапономіка)	самостійно

Тиждень	Тема	Підготовка
Змістовий модуль 2. ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПОЛПШЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ. СОБІВАРТІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНЬ. КОШТОРИС ВИТРАТ.АНАЛІЗ СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ		
Тема 5. ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ ТА СОБІВАРТІСТЬ ТРАНСПОРТНОЇ РОБОТИ		
9-10	Витрати підприємств автомобільного транспорту та собівартість транспортної роботи.	лекція
	Кошторис витрат і калькуляція собівартості продукції підприємства. Планування та аналіз собівартості виготовленої продукції.	практична робота
	Шляхи зниження собівартості продукції підприємств	самостійно
Тема 6. ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ		
11-12	Ціноутворення та фінансовий результат на підприємствах автомобільного транспорту	лекція
	Формування тарифів на перевезення вантажів і пасажирів автомобільним транспортом. Оцінювання фінансового стану підприємства.	практична робота
	Проблеми і шляхи вдосконалення ціноутворення в Україні	самостійно
Тема 7. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ. ВИРОБНИЧА ПРОГРАМА ПІДПРИЄМСТВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ		
13-14-15	Інноваційно-інвестиційна діяльність на підприємствах автомобільного транспорту. виробнича програма підприємств автомобільного транспорту	лекція
	Визначення динаміки та структури капітальних та фінансових інвестицій; визначення показників ефективності використання інвестицій; визначення річного економічного ефекту. .	практична робота
	Визначення економічного ефекту від технічних нововведень. Розрахунок комерційного ефекту у виробників і споживачів новинок	практична робота
	Лізинг як особлива форма інвестицій	самостійно

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної ради України <http://rada.gov.ua/>
2. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України <https://mtu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку www.oecd.org
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
8. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
9. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
10. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
11. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>